

TALAIAN

**Urdangarin,
monarkia eta paradisu fiskalak**

Iñaki Urdangarin Espainiako monarkaren suhiaren ustezko eskandaluak mahai gainean jarri ditu bere "negoziak", baina baita Estatuaren Aurrekontu Orokorretatik Errege Etxeak urtero jasotzen duen diru publikoaren iluntasuna ere: urtean 8 milioi euro baino gehiago. Diru-sail horri beste batzuk gehitu behar zaizkio, hainbat kontzepturen ordainetan errege familiarentzat urtero bideratzen direnak, eta indarrean dagoen iluntasun horrengatik ofizialki ezagutzen ez direnak. Beraz, errege familiarentzat bideratutako egiazko diru kopurua, Aurrekontu Orokorretan "Errege Etxea" paragrafopean ofizialki azaltzen dena baino askoz handiagoa da. Espainiako Monarkiak zenbat hartzen du guztira altxor publikotik? Nola banatzen da diru hori errege familiako kideen artean? Egia al da Liechtenstein-en eta beste paradisu fiskal batzuetan bankukontuak dituzten "espainiarren" zerrendetan Espainiako Errege Etxeko kideak agertzen direla?

Urdangarini egozten diote diru publikoa bere enpresetara eta paradisu fiskalera desbideratzea. Urdangarin buru duen Noos Institutuak, 2004 eta 2007 artean 5,3 milioi euro jaso omen zituen hainbat erakunderen eskutik, eta erregearen suhiak enpresa partikularretara desbideratu zituen 3,2 milioi euro. Diru horren zati bat paradisu fiskalera eramana litzateke. Urdangarinen bazkide Diego Torresek, funts publikoak paradisu fiskalera desbideratu zituztenean poliziari zehaztapenik ez ematearren, "Estatu arrazoiak" alegatu zituen. Zergadunok –euskaldunen diruak ere "Koroa" anakronikoaren gastuak ordaintzen ditu– esku-bidea dugu jakiteko zer egin den gure zergekin, eta inongo "Estatu arrazoiak" ez luke hori eragotzi behar. "Estatu arrazoi" horrek ustezko delituak estaliko litzuzke. Ez soilik Urdangarinenak, baita errege familiarenak ere.

Juan Mari Arregi

300.000 eurotik 0-ra

TOPAGUNEAK, Euskara Elkartearen Federazioak, datu argigarriak eman ditu. Nafarroako Gobernuak garairik onenetan 300.000 euro eman zituen diru-laguntzetan euskarazko hedabideentzat. 2012ko aurrekontuen proposamenaren berri eman du orain: hedabideetan euskarazko diru partida desagertu egin da, 0 euro.

Urte hau bukatzeko bi opari zeuzkan gordeta Gobernuak. Batetik, nahiz eta esleipena eginda egon 2011ko diru-laguntzaren bigarren epealdiaren %35 ez du ordainduko. Bestetik, buruan hartzeko zifra erraza idatzi du euskaraz aritzen diren hedabideei laguntzeko datorren urteko aurrekontuan: 0 euro. 2008ko uztailean 310.000 euroko diru partida blokeatu zuenetik gaur arte Ttipi-Ttapa TBren emisioak bertan behera geratu dira, besteak beste arazo ekonomikoengatik. 2009ko apirilean Xorroxin Irratiak diru-bilketa berezia abiatu zuen. 2010eko urtarrilean Bierrik elkarteak hasi zuen bizirik mantentzeko diru-bilketa. Lehen larri zebiltzan Nafarroako euskarazko hedabideak itolarrian geratuko dira, 0 zifrak bere horretan segitzen badu bederen. Topagunearen ustez, 2012ko aurrekontuak babesten dituzten alderdiek euskarazko hedabideen heriotza zigorra sinatuko dute.

Euskarazko dirurik ez dago. Bestela gertatzen da gaztelerazkoekin. Azken urteetan Gobernuak 3.000.000 euro banatu ditu urtero Nafarroan emititzen duten hiru telebista pribaturen artean, alegia, Canal 4, Canal 6 eta Popular Televisión-en artean. 2012ko aurrekontu proposamenean 2.450.000 euro daude aurreikusita. Gogoan izan euskarazko hedabide guztien artean urterik onenean 300.000 euro banatu dituela Gobernuak. Publizitate instituzionalean ere diskriminazioa begi-bistakoa da. Gobernuak zuzenean edo zeharka hedabideetan sartzen duen publizitatearen %99 gaztelerazko hedabideetan jartzen du.

Euskarazko hedabideek ekilibrioak egin beharko dituzte –orain arte bezalaxe– %35 gutxiagorekin urtea amaitzeko. Datorren urtea berriz, beltza baino beltzagoa izango da aurrekonturik ez bada.

GORROTXATEGI

Egile Turroiak

Gorrotxategi Maisuaren Sorkuntza

Gorrotxategi

www.gorrotxategi.com